

Referat fra møde den 8. november 2023 i brugerrådet for Naturstyrelsen Hovedstaden

Hovedstaden
J.nr. 22/21927

Mødedeltagere:

Dorthe O. Andersen, Danmarks Idræts Forbund
Søren Espersen, Natur og ungdom
Anna Bodil Hald, Botanisk Forening
Helle Bomgaard, Danske Handicaporganisationer
Poul Evald Hansen, Danmarks Naturfredningsforening
Henrik Ibsen, Entomologisk Forening
Jens Overgaard, DGI
Lis Nielsen, Dansk Vandrelaug
Troels Bent Hansen, Danmarks Orienteringsforbund
Knud Flensted, Dansk Ornitologisk Forening – som stedfortræder
Gunnar Brüsich, Friluftsrådet – som stedfortræder

Kristian Kvist, Naturstyrelsen Hovedstaden
Stephan Springborg, Naturstyrelsen Hovedstaden
Simone Windfeldt-Schmidt, Naturstyrelsen Hovedstaden
Kim Søderlund, Naturstyrelsen Hovedstaden

I referat: HST = Naturstyrelsen Hovedstaden

Fraværende:

Ingelise Aarøe Petersen, Dansk Ornitologisk Forening
Vibeke Preisler, Friluftsrådet
Lars Bruun, Dansk Rideforbund
Adam Engel, Wonderful Copenhagen
Hanne Krarup Nielsen, Det Danske Spejderkorps

1. Meddelelser

Kim Søderlund orienterede:

Lovliggørelse af MTB spor i Lille Hareskov. Naturstyrelsen afslutter i marts 2024 en række arbejdsopgaver med at fjerne bander, sten og en bro samt udlægning af grus på udvalgte strækninger således, at sporet overholder kommunens myndighedstilladelse til dispensation for fortidsmindebeskyttelseslinien.

Eghjorten i Jægersborg Dyrehave: Naturstyrelsen og Zoo København har sammen gennemført en eftersøgning efter eghjort i 2023. Rapport udsendt til brugerrådet til orientering. Konklusionen er, at bestanden af udsatte eghjorte har ynglet 2 generationer og har spredt sig til områder uden for udsættelsesområderne. Bestanden er lille, så den kan ikke bruges til at afgive individer til andre skovområder på nuværende tidspunkt.

Udvidelse af folden ved Klevads Mose i både Terkelskov og Nyvang: Vi har fældet granbevoksningen og ryddet skrænten og sætter snart et nyt hegn op. Mølleåstien omlægges så man kan følge den op i Nyvang, hvis man ikke bryder sig om at gå ind i folden. Vi satser på at få folden plejet ved helårsgræsning med kreaturer og udbyder den opgave i en forpagtning.

Naturstyrelsen har fokus på tilgængelighed: Der er givet særbevilling til ny sti til toppen af udsigtshøjen: Store Høj tæt ved naturcenteret, så kørestolsbrugere også kan komme op og nyde udsigten. I Nyvang har vi flyttet shelterpladsen ud af den nye fold og etableret en ny shelterplads i grusgraven. I tilknytning til disse er der etableret et toilet med adgangsforhold, så det kan bruges af kørestolsbrugere.

Shelterprojektet – 49 nye sheltere på HST: Den 13.10 2023 har HST bedt en række udvalgte entreprenører om at byde på opstillingen af sheltere. Det drejer sig om 20 sheltere beliggende i Ravnholt, Ganløse Egede, Slagslunde Skov, Sperrestrup Skov Ryet Skov, Vestskoven, Kalvebod Fælle samt Kongelunden. Alle steder er der givet de nødvendige tilladelser.

Bedre formidling og service ved 5 indgange til Dyrehavens Verdensarv: Vi arbejder støt og roligt med at realisere projektet jævnfør orientering på mødet den 23.8 2023.

Dæmpegård i Tokkekøb Hegn: Naturstyrelsens frister til foreningen ”Dæmpegårds Venner” om køb er udløbet og uden, at foreningen har kunnet skaffe midlerne til et køb. Naturstyrelsen er i gang med at overdrage Dæmpegård til statens ejendomsselskab Freja A/S, og herefter vil Freja sørge for det endelige salg.

2. Fastsættelse af dato for de 2 faste møder i 2024

De to faste møder i 2024 blev fastsat til **onsdag den 13. marts** på Naturcenter Herstedhøje og **onsdag den 13. november** på Naturcenter Herstedhøje. Begge gange kl. 15.00 – 18.00.

Der fastsættes ingen offentlige møder i 2024 idet, Naturstyrelsen vil fastsætte offentlige møder om forvaltningsplaner for urørte skove i takt med at de skal afholdes.

3. Status for konverteringen af enhedens skove til ”urørt skov”

Implementering af vedtagne forvaltningsplaner:

Kim Søderlund oplyste, at forvaltningsplaner for følgende skove som urørt skov nu er endelige og under implementering:

Store Hareskov, Nørreskoven, Ryget Skov, Ganløse Ore, Nyvang, Terkelskov, Farum Lillevang, Rude Skov, Jægersborg Hegn, Jægersborg Dyrehave, Ravnholm og Pinseskoven.

I forbindelse med implementeringen vil der blive fjernet eksotiske træer, træer i udvalgte bevoksninger vil blive veteraniseret og bevoksningen gjort mere heterogen og endelig vil den naturlige hydrologi blive genskabt, hvor det er muligt. Genskabelsen af den naturlige hydrologi kræver en del myndighedsarbejde i Miljøstyrelsen og hos kommunerne og pt. er Naturstyrelsen ved at udarbejde paradigmer og aftale proces med Naturstyrelsen. Herefter vil HST begynde at søge om tilladelserne – forhåbentlig primo 2024. Konkrete projekter om græsning i på disse arealer:

- Der arbejdes også på tilladelse til udvidelse af Dyrehaven til Skodsborgvej. Håbet er, at den kommer i november/december og at hegn og porte er på plads ultimo marts, så der kan flyttes hjorte i foråret 2024. Ellers udskydes det til ultimo 2024 eller primo 2025. Derudover skal vi fælde og fjerne mange træer for at få mere lysåbne bevoksninger. Efterfølgende vil vi gå i gang med at genskabe mere naturlig hydrologi.
- Der arbejdes også på at udvide folden ved Klevads Mose og at afgræsningen sker ved helårsgræsningen uden tilskuds fodring. Det er forventningen, at den nye fold og afgræsning er i funktion fra foråret 2024.

Forvaltningsplaner under udarbejdelse:

Følgende planer kommer i høring ultimo 2023 / primo 2024

- Buresøskovene (Slagslunde Skov, Ganløse Eged, Klokketilde Skov, Krogenlund, Uggeløse Skov og Bastrup Sø med bredarealer).
- Folehave Skov, Hørsholm Slotshave og Rungsted Hegn.
- Sjælsølund, Stumpedyse Hegn og Breelte Skov.
- Trørød Skov og Kohaven.

Følgende planer er under opstart og med offentlige møder i november 2023:

- Ravnsholt Skov og Sønderskov
- Kongelunden og Fasanskoven

Allerød Disc Golf Klub har henvendt sig til Naturstyrelsen med henblik på at etablere en disc golf bane på 2,5 – 3,5 km i området ved Vestre Hus i Ravnsholt Skov. Naturstyrelsen har oplyst, at man vil tage stilling til ansøgningen i forbindelse med at forvaltningsplanen udarbejdes.

Naturstyrelsen har ikke gennemarbejdet et udkast til forvaltningsplanerne endnu, men vurderer i forhold til græsning, at Sønderskov og Ravnsholt Skovs nordøstlige del (syd for Nymøllevej) kunne være gode kandidater til større folde.

Orienteringen gav anledning til en god drøftelse af navnlig balancen mellem benyttelse og beskyttelse. Under drøftelsen af naturlig hydrologi blev det fremhævet, at broer over grøfter giver gode oplevelser og bør overvejes som alternativ til et betonrør. Rådet var absolut ikke enige om, der skulle gives tilladelse til en disc-golf bane – hvilket drøftelsen under punkt 6 også viste med stor tydelighed.

4. Regler for el-cykler

Vibeke Preisler havde sat punktet på dagsordenen: Hvilke regler gælder for el-cykler? Regnes de for motoriserede køretøjer? Et par af mine venner bor på Rude Skov og de fortæller, at der jævnligt kommer gravelcykler med elmotor på stierne der og de kører virkelig hurtigt!

Kim Søderlund oplyste, at reglerne i relation til cyklen ("redskabet til transporten") er følgende:

Det er ikke tilladt at anvende cykellignende genstande, som kan drives alene ved egen hjælp. (Det er populært sagt redskaber, som alene kan fremdrives ved brug af en motor).

Derfor er følgende ikke tilladt i naturen uden grundejerens tilladelse:

- el-løbehjul
- speed pedelec (45-cykler)

Derimod er følgende tilladt i naturen uden grundejerens tilladelse

- mtb
- en-hjulede cykler
- gammeldags dame- og herrecykler
- løbehjul uden motor
- elcykler med en lille hjælpemotor

Kim Søderlund oplyste, at HST får en del henvendelser om cykler og navnlig hurtige cykler. Reglerne for selve kørslen er følgende:

- Hvor man må cykle på anden mands natur fremgår af naturbeskyttelseslovgivningen: Alle må som udgangspunkt cykle på veje og stier, men i skovene skal stierne fremtræde som egnede til cykling med en almindelig cykel. Det er derfor ikke tilladt - hverken på en almindelig cykel eller på mountainbike, at cykle i skovbunden, på dyreveksler, i klitter eller på stendiger og lignende.

Hvordan man må cykle og gå i naturen fremgår af færdselslovgivningen, som også gælder i naturen. Derfor skal f.eks. cyklisteres hastighed altid afpasses efter forholdene med særligt hensyn til andres sikkerhed. Og gående skal tage hensyn til cyklisterne.

5. Sikring af ”arealernes naturværdier”

Anna Bodil Hald havde sat punktet på dagsordenen.

Nu er området for Brugerrådet jo blevet meget stort. Så stort, at det ikke er muligt for os at have kendskab til hele områdets natur.

Derfor vil jeg gerne høre:

1. Hvilke naturdata bruger I og hvordan bruger I dem. I har 'Pas På' kort, men det er jo mest fjer og pels. Hvordan tilgodeser I karplanter, svampe, mosser og laver? I den sammenhæng har jeg bekymring omkring hvor hurtigt I evt. sætter vand på moser. Hvis der er tale om næringsfattige moser med tørvemos skal der tages andre hensyn end hvis der er tale om næringsrige områder med afdrift af graner.
2. I hvilken udstrækning gennemfører I registrering af skovbunds natur og natur §3 arealer forud for ændringer? Jeg mener, det er vigtigt, at I har gennemført registreringer af både §3 vådområder og af skovbunds natur generelt forud for ændringer.

Stephan Springborg oplyste:

1. HST er enig i, at det er en stor udfordring at kende til alle steder, alle biotoper, alle dyre-, plante- og svampegrupper og ikke mindst, hvor de befinder sig på de respektive arealer. Det er i praksis ikke muligt, når man tænker på, at nogle arter kun er fremme/synlige på bestemte dage eller nætter.

HST bruger derfor de data, der findes på forskellige hjemmesider (arter.dk, svampe.dk, DOFbasen, Danmarks Naturdata, mfl.). Ligeså vigtigt er de input, vi får fra interesserede brugere. Vi har heldigvis en lille flok naturinteresserede, som giver os meldinger om fund og forekomster, og som i mange tilfælde kommer med gode råd til pleje og særlige tiltag, der kan hjælpe truede arter eller naturtyper.

HST er meget begejstret for den hjælp frivillige eksperter kan give os, og derfor annoncerer vi konstant efter mere hjælp bl.a. via vores DOF-forum og via vores hjemmeside. Desværre er det svært at mobilisere frivillige nok.

Vores Pas-På-Kort holder vi løbende opdateret, hvilket vil sige, at helst samme dag, som en melding kommer om en sårbar eller sjælden art eller naturtype, lægger vi dem på kortet. Det er rigtigt, at der er meget fokus på ”fjer og pels”, men der er heldigvis også mange, der giver os meldinger om blade og blomst. Det kan være frivillige, og det kan være via NOVANA-programmets overvågning.

Hastigheden, vi sætter vand på vådområder er vejrafhængigt. Langt de fleste af vores skove ligger på vandskel, hvilket vil sige, at de kun modtager vand som regnvand. Der er altså kun i sjældne tilfælde tale om tilstrømmende vand, og derfor er der heller ikke tale om tilstrømning af næringsstoffer fra naboarealer.

2. Før vi foretager forskellige tiltag gennemgår vi arealerne både på diverse databaser og i felten. Hvis der er tale om større tiltag går de jo i høring, hvor alle har mulighed for at kommentere, og ved mindre tiltag annoncerer vi i pressen og på hjemmesiden, før vi går i gang, så alle har mulighed for at komme med indsigelser og gode råd. Vi tjekker vores §3 registreringer (registreringer i f.t. naturbeskyttelseslovens §3), og vi ser ligeledes på, om der er områder, der er omfattet af skovlovens §28. Det vil sige de områder, der er for små til at være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men som er beskyttet på samme måde, da de ligger i fredskov.

Anna Bodil Hald pointerede, at NST naturligvis er forpligtiget over for Natura2000 og habitat-/sjældne arter. Men at der også forekommer plantearter, som på landsplan ikke er truet, men som i vores område ikke er almindeligt forekommende. ABH pointerede, at NST som naturforvalter er forpligtiget til viden om disse arters forekomst på NST's arealer og at tage hensyn til dem ved udlæg af faciliteter.

Punktet gav anledning til en drøftelse af benyttelse contra beskyttelse; og om HST sikrer sig at have nok konkret viden om naturværdierne, før der iværksættes projekter. HST vil gerne have frivilliges hjælp og bidrag til kortlægning af naturværdierne, og der er "plads til" at flere frivillige giver bidrag til, hvor der er sjældne planter eller fugle, som kræver særlig opmærksomhed fra HST som forvalter.

6. Sikring af "skovens stille ro"

Poul Evald Hansen havde modtaget en henvendelse, hvor nogle af DN's lokalforeninger anmoder DN's hovedforening om at sikre skovens stille ro. Foreningerne har også bedt om at sagen drøftes i HST's brugerråd. Henvendelsen er vedlagt som bilag.

Poul Evald Hansen indledte punktet med at oplyse, at DN oplever, at flere og flere organisationer ønsker at lægge aktiviteter og faciliteter ud i naturen. DN er ikke modstander af, at naturen også anvendes til sportsaktiviteter, så længe det sker med respekt for naturen. DN vurderer f.eks. at etablerede MTB spor med hop og bander fylder for meget og er også modstander af, at der etableres disc-golf-baner i skovene. DN savner en bedre balance mellem beskyttelse og benyttelse.

Punktet gav naturligt anledning til en drøftelse, hvor det også var tydeligt, at repræsentanterne i brugerrådet ikke er enige om benyttelsen af HST's arealer.

Udvalgte synspunkter fra drøftelsen:

- Hvem repræsenterer de 90 % af skovgæsterne, som ikke dyrker sport i naturen?
- Man må gå ud fra at MTB-spor etableres efter aftale med HST som grundejer.
- MTB har grebet voldsomt om sig og flyttes også ud i de hjørner, hvor der burde være fred til naturen.
- Anlæg som MTB-spor og disc-golf-baner ødelægger skovoplevelsen for andre skovgæster.
- Lys og larm om natten er ikke godt for dyrelivet.

- Er der en plan for styringen af friluftslivet som forebygger konflikter mellem brugergrupperne?
- Hvem har ret til at benytte skoven?
- Hvordan sikrer man, at ”naturfremmede borgere” finder ud af, at livsglæden kan hæves ved at færdes i naturen? Således at de også får lyst til at beskytte naturen?
- Skovens beboere (dyr og planter) bør have 1. ret til at kunne leve i skoven.
- Ingen brugergrupper bør have en eksklusivret til områder – dvs have aktiviteter og faciliteter, som i praksis udelukker andre brugere af skoven. Disc-golf er et eksempel på en sådan aktivitet idet andre brugere vil være utrygge for at færdes på ”deres bane”.
- Reglerne for færdsel skulle jo forebygge konflikter; men hvordan sikre man at alle brugerne kender og overholder reglerne?
- Vi har en biodiversitetskrise.
- Er enig i, at vi skal beskytte vores natur, men uenig i, at balancen på nuværende tidspunkt er rykket for langt væk fra beskyttelsen.
- Selv i enhedens bynære skove kan man på mange tidspunkter færdes uden at møde andre skovgæster.

Kim Søderlund afsluttede med at oplyse, at HST lytter til alle argumenter og synspunkter og ud fra dette forsøger enheden at forvalte arealerne og finde den rigtige balance mellem benyttelse og beskyttelse.

7. Bordet rundt

Dorthe O Andersen: "DIF har skrevet under på ”Sport for nature”. Det indebærer bl.a. at DIF vil arbejde for at øge biodiversiteten og at uddanne og inspirere andre til det. Deklarationen indeholder fire principper, som man kan læse mere om her:

<https://www.dif.dk/nyheder/2023/06/tredje-land-i-verden-dif-underskriver-erklaering-om-at-fremme-natur-miljoehensyn-og-biodiversitet>

Gunnar Brüsich orienterede om samarbejdsprojektet ”nat i naturen”, som har vist stor fremgang i form af mange flere deltagere: 14.000 i 2022 og 77.000 i 2023. Gunnar oplyste også, at DN og Friluftsrådet har genindviet stien fra ”Fjord til Sund”. Stien er vist på hjemmesiden, som findes på www.stienfracfjordtilsund.dk. Når man er på tur finder smartphonen selv sin position så man kan se om man følger ruten. Er man hjemme kan man forberede sig ved på pc'en at klikke rundt på ruten og finde f.eks. overnatningssteder, badesteder og meget andet!

8. Eventuelt

Stephan Springborg oplyste, at NST's hjemmeside i løbet af november 2023 lægges over på en ny platform af sikkerhedsmæssige grunde. Samtidig er der sket en justering af opbygningen af hjemmesiden og der er ryddet op. Referater fra brugerrådsmøder fra før 2020 vil ikke fremover være tilgængelige på hjemmesiden, men vil kunne rekvireres ved kontakt til enheden.

Bilag til punkt 6:

Fra: Ghita Marie Thorlacius <ghitathorlacius@gmail.com>

Sendt: 4. oktober 2023 10:43

Til: poulevaldhansen@hotmail.com; Kim Søderlund <KSL@nst.dk>

Emne: Fwd: Bekymringsbrev - også til Skovbrugerrådet Hovedstaden.

Kære Poul Evald Hansen og Kim Søderlund.

Jeg skriver til jer da I sidder i Brugerrådet Naturstyrelsen Hovedstaden, hvor vi jo desværre ikke længere har Hans Nielsen siddende.

Vi er mange der har fuldt optrapningen af skoven som professionel sportsplads og eventforum. Skovene er året rundt fyldt med forstyrrende elementer, som der refereres til i vedhæftede brev til DNS præsident.

I har sikkert allerede kendskab til det store arbejde der lægges i at anlægge MTB spor i skovene, men vil jeg bede jer følge de MTB grupper, der fortæller om deres bedrifter i skovene. Der er mange - også dem der lægger ruter gennem private skove - på Google Maps. Et eksempel er "Alle os der elsker MTB sporbyg", som er en offentlig gruppe. Hvis man elsker naturen, er det trist læsning, man finder på disse sider. En ting er, at der anlægges ruter med betonkanter og store sten nedgravet til hop, som er fuldstændigt ødelæggende for den gode oplevelse af den samlede natur, men det værste er, at forud for events blæses der blade væk i flere dage, opsættes kæmpe spots og benyttes højtalere. Det er, som der skrives i bekymringsbrevet Tivolinisering på et meget højt plan.

Der mangler simpelt hent både kontrol og regulering, der giver er plads til vækst, dyr og fredelige skovbrugere.

DN Lyngby-Taarbæk har brugt foråret på, at hjælpe med lukning af ulovlige spor i både Ravholm Skov, i Rudersdal og Frederiksdal Skov. Så vi ved hvad MTB folket kan forårsage af ødelæggelser.

Skovene har hårdt brug for ro!

Jeg håber derfor, at I vil drøfte vores bekymringer på næste møde den 8. november 2023.

De bedste grønne hilsner

Ghita Thorlacius

DN Lyngby-Taarbæk

Emne: Bekymringsbrev

Kære Maria Reumert Gjerding,

Kære Hovedbestyrelse,

Kære Danmarks Naturfredningsforening.

Vi skriver til jer, fordi vi er oprigtigt bekymrede for den omfattende aktivitet, der er flyttet ud i vores natur i forbindelse med, at flere gennem de senere år har indtaget naturen. Vi er, som alle andre, oprigtigt glade for denne udvikling, men må samtidig erkende, at som vi ser det, er vi kommet dertil, hvor der bør tages nogle hensyn til beskyttelse af naturen. Der lægges stadig et større og større pres på vores natur, vores skove og landskab.

Der bygges ikke alene ud i naturen; flere og flere forskellige sportsaktiviteter anlægges og udføres i naturen. Landskaber ændres, og mange kommuner og Naturstyrelsen er i frygt for konflikten imellem beskyttelse og benyttelse, åbne for dispensationer og anlæg, der ofte har konsekvenser for naturen, landskabet og ofte griber ind i forhold til gældende naturbeskyttelse.

Vi savner en mere respektfuld tilgang til naturen. Som I sikkert er bekendt med, har en lang række lokale DN-afdelinger og enkeltpersoner underskrevet en appel om begrænsning af nok den største aktivitet i vores skove og natur, MTB-kørsel, og deres store netværk af spor, 900 km anlagte dertil, samt alle piratsporene. I dag er problemet langt mere vidtrækkende: discgolf, mudderløb (Ladies Mud Race), events af enhver karakter, der ikke alene forstyrrer skovgæster i "skovens stille ro", men også presser skovens dyreliv dag og nat.

Vores sparsomme naturområder skal ikke ende som en stor Tivoli Park. Vi har, som Danmarks største naturorganisation, en forpligtigelse til at beskytte vores natur. Vi kan ikke nøjes med at italesætte naturen ved festlige lejligheder, hvor vi efterlyser mere natur og øget biodiversitet, samtidig med at naturen køres over.

Presset på naturen kommer i mange sammenhænge. Grøn turisme vil i fremtiden sammen med de mange nye natur-events skabe et yderligere pres på naturen, vores søer, fjorde og havet, der ligeledes oplever omfattende udendørsaktiviteter. Naturen er også en del af klimaløsningen. Derfor er det vigtigt at skabe plads til mere natur, der sikrer biodiversiteten, som er så vigtig for hele vores livsgrundlag. Vi savner en mere respektfuld tilgang til naturen. Naturen, flora og fauna har brug for en helle; det er vores opgave som DN at sikre den. Vi vil hermed opfordre foreningen til at forholde sig til problematikken og handle på naturens vegne.

På vegne af lokalbestyrelserne fra Assens, Faaborg-Midtfyn, Furesø, Hillerød, Lyngby-Taarbæk og Næstved

Rune Larsen

Formand for Danmarks Naturfredningsforening i Næstved